

YANGI O‘ZBEKISTON

Ijtimoiy-siyosiy gazeta

№ 217 (1816), 2026-yil 20-oktabr, seshanba

www.yuz.uz

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uz_news

yuz.uz_news

O‘ZBEKISTON — AQSH: KO‘HNA TARIXNING YANGI DAVRI

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev 19-oktabr kuni Samarqand shahrida bo‘lib, O‘zbekiston — Markaziy Osiyo va AQSH munosabatlarining evrilish davri muloqoti tadbirlarida ishtirok etdi.

Tarixning so‘nmas quvvati va yangi davr istiqbolini o‘zida mujassam etgan Samarqand ayni kunlarda yana dunyo jamoatchiligi diqqati markazida bo‘lib turibdi. Bashariyat tinchligi va barqaror taraqqiyoti yo‘lida keyingi yillarda qator yirik xalqaro anjumanlarga mezbonlik qilgan azim kentda bu safar Markaziy Osiyo davlatlari va AQSHni birlashtirgan “C5+1” formatidagi tashqi ishlar vazirlari uchrashuvi bo‘lib o‘tdi.

AQSH Davlat kotibi Marko Rubioning Samarqandga Amerikaning qariyb 300 ta kompaniyasi vakillari bilan kelgani ham sammitning nufuzi, tashrifdan ko‘zlangan maqsad naqadar muhim ekanidan dalolat beradi.

19-oktabr, Samarqand. AQSH Davlat kotibi Marko Rubioning Samarqandga tashrifi tafsilotlari erta tongdan nafaqat mintqa yoki AQSH matbuoti, balki dunyo mediysi va ijtimoiy tarmoqlarning asosiy mavzularidan biriga aylandi. Xususan, AQSH Davlat kotibining O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi rahbari hamrohligida Registon maydoniga tashrifi va u yerda jurnalistlar bilan o‘tkazilgan muloqotda tashrifning ahamiyati va “C5+1” formatiga doir fikrlar yangradi.

Jumladan, Marko Rubio, avvalo, O‘zbekiston tomoniga samimiy qabul va mehmondo‘stlik uchun minnatdorlik bildirar ekan, yurtimizning so‘nggi o‘n yildagi yutuqlarini alohida qayd etdi: **“Bu — go‘zal mamlakat. So‘nggi o‘n yilda iqtisodiy o‘shish va farovonlik borasida erishgan yutuqlari hayratlanarli”**. U yana davlatlarimiz o‘rtasidagi munosabatlar mohiyatiga to‘xtalib, **“Bu yer iqtisodiy**

jihatdan keskin o‘shib bormoqda. Xalqiga farovonlik uchun ulkan imkoniyatlar yaratmoqda. Menimcha, bu xalqlarimizni, davlatlarimizni bir-biriga yanada yaqinlashtiradi. Munosabatlarni umumiy farovonlikdan ko‘ra ko‘proq mustahkamlaydigan narsa yo‘q”, dedi.

Marko Rubio shu kuni videomurojaat ham yo‘lladi. U Samarqand asrlar davomida jahon savdosining muhim markazlaridan biri bo‘lganini qayd etar ekan, bugun bu yerda bo‘lish uning uchun sharaf ekanini ta’kidladi.

“Asrlar davomida jahon savdosi shu yerdan o‘tgan. Bugun u yana qaytmoqda. Biz esa uning bir qismi bo‘lishni istaymiz”, dedi Marko Rubio.

Kunning birinchi yarmida O‘zbekiston, Qozog‘iston, Qirg‘iziston, Tojikiston, Turkmaniston tashqi ishlar vazirlari hamda AQSH Davlat kotibi ishtirokida “C5+1” formatidagi vazirlar uchrashuvi bo‘lib o‘tdi.

AQSH Davlat kotiblarining O‘zbekistonga tashrifi tarixi mustaqilligimizning dastlabki payti — 1992-yildan boshlangan. Ular orasida 2015-yilda o‘sha paytdagi AQSH Davlat kotibi Jon Kerrining Samarqandga tashrifi alohida ahamiyatga ega. Chunki aynan o‘sha yili Markaziy Osiyoning beshta davlati va AQSH tashqi ishlar vazirlarining ilk uchrashuvi bo‘lib o‘tdi. Muloqot yakunida muntazam diplomatik aloqalarni davom ettirish hamda AQSHning Markaziy Osiyo davlatlari suvereniteti, mustaqilligi va hududiy yaxlitligini qo‘llab-quvvatlashga sodiqliqi qayd etilgan Sheriklik va hamkorlik to‘g‘risidagi qo‘shma deklaratsiya qabul qilindi. Shu

tariqa “C5+1” hamkorlik formatiga asos solindi.

Oradan 11 yil o‘tdi. Xo‘sh, O‘zbekiston, umuman, mintqa bilan AQSH o‘rtasidagi hamkorlikda qanday o‘zgarish kuzatildi? Birgina tasdiq yoki inkor bilan mazkur savolga to‘laonli javob berish mushkul. Chunki ushbu davrda ko‘p narsa o‘zgardi, katta natijalarga erishilmoqda. Masalan, ushbu formatdagi vazirlar uchrashuvi izchil davom ettirildi: 2016-yilda Vashington va Gamburgda, 2017 va 2019-yil kuzida Nyu-Yorkda, 2020-yilda Toshkentda o‘tkazildi.

Muloqot koronavirus pandemiyasi davrida ham to‘xtab qolmadi. Faqat pandemiya bilan bog‘liq cheklovlar tufayli onlayn davom ettirildi. Xatarlar chekinib, global miqyosda epidemiologik vaziyat barqarorlashgach, vazirlar uchrashuvi odatiy tartibda davom etdi.

Muloqotning davlat rahbarlari darajasiga ko‘tarilishi ushbu format rivojida muhim bosqich bo‘ldi. Xususan, 2023-yil sentabrda Nyu-Yorkda “C5+1” yetakchilarining birinchi sammiti, 2025-yil noyabrda esa Vashingtonda ikkinchi sammiti muvaffaqiyatli o‘tkazildi. Ayniqsa, o‘tgan yili 6-noyabr kuni Oq uyda o‘tkazilgan ikkinchi sammit hamkorlikni yanada mustahkamlashda muhim ahamiyatga ega bo‘ldi. Zero, unda ko‘plab kelishuvlarga erishildi. Biznes-forum doirasida Markaziy Osiyo mintaqasi bo‘yicha umumiy qiymati 25 milliard dollardan ortiq savdo va investitsiya kelishuvlari e‘lon qilindi.

“C5+1” formatida hamkorlik asosan uchta yo‘nalish — iqtisodiyot, energetika va xavfsizlikka tayanadi. Ular savdo va investitsiya ko‘lamini kengaytirish,

energetika xavfsizligi va mineral xomashyo salohiyatidan foydalanish, terrorizm va ekstremizmga qarshi kurashish, huquqni muhofaza qilish va chegaralar xizmatlari aloqalari hamda kiberxavfsizlikni qamrab oladi.

Shunga mos ravishda mintaqalarimiz o‘rtasidagi hamkorlikka doir raqamlar ham o‘shib bormoqda. Birgina mamlakatimiz misolida olib qarasa, bundan o‘n besh yil avval AQSH kompaniyalarining O‘zbekistonga kiritgan investitsiyasi miqdori qariyb 500 million dollarni tashkil etgan.

2026-yilga kelib, iqtisodiy hamkorlik ko‘lami keskin kengaydi. Yuz millionlik raqamlar o‘rnini o‘nlab milliard dollarlik hamkorlik egalladi. O‘zbekiston va AQSH o‘rtasida 35 milliard dollarlik uch yillik Iqtisodiy hamkorlik dasturi amal qilmoqda. Mamlakatimizda Amerikaning 340 ga yaqin kompaniyasi faoliyat yuritaypti.

AQSH bilan ham O‘zbekiston, ham mintaqamiz hamkorligi barqaror rivojlanishda “C5+1” formati samarali platforma ekanini shubhasiz. Lekin bu yerda o‘zaro hamkorlikni rag‘batlantiruvchi boshqa jihat mavjud. Bu — yangi O‘zbekistonning dunyoga ochilgani, Prezidentimizning qat‘iy siyosiy irodasi bilan boshlangan inson qadrini ulug‘lash, ochiqlik siyosati davrida yillar davomida mamlakatning xalqaro imijiga soya solib kelgan qator masalalar, xususan, inson huquqlari, majburiy mehnat, konvertatsiya cheklovi kabi eng og‘riqli muammolar bartaraf etilgani, Markaziy Osiyo yaxshi qo‘shnichilik, tinchlik va hamkorlik maydoniga aylangani kabi ko‘plab ijobiy o‘zgarishlardir. Natijada mamlakatimiz

bilan muloqot yo‘sini o‘zgardi. Bir paytlar Vashington bilan muloqotda O‘zbekistondagi muammoli masalalar ustunlik qilgan bo‘lsa, hozir tarixiy yangilanish jarayoni, qo‘lga kiritilayotgan salmoqli natijalar hisobiga asosiy e‘tibor hamkorlik, investitsiyalar va yangi imkoniyatlarga qaratilmoqda.

Yuqorida aytilganidek, ilgari hamkorlik asosan sanoqli yirik kompaniyalar atrofida qurilgan bo‘lsa, bugun ularning nafaqat ko‘lami, balki doirasi ham kengaydi. Energetika, aviatsiya, moliya, AT, qishloq xo‘jaligi va kritik minerallargacha bo‘lgan muhim sohalarda AQSH biznesi bilan yirik loyihalar kun tartibiga chiqmoqda. Ya‘ni qisqa muddatda O‘zbekiston Amerika biznes doiralari uchun sanoqli yirik loyihalar bozorida o‘nlab milliard dollarlik hamkorlik portfeli shakllangan muhim iqtisodiy yo‘nalishga aylandi.

Vazirlar yig‘ilishida muhokama qilingan mavzular, erishilgan natijalar ham fikrimizni tasdiqlaydi. Binobarin, muloqotda mintqa vazirlari va AQSH Davlat kotibi savdo-iqtisodiy hamkorlikni kengaytirish, uzoq muddatli investitsiyalarni jalb etish, transport, energetika va raqamli infratuzilmani rivojlantirish yuzasidan atroflicha fikr almashdi. Muhim minerallar sohasidagi hamkorlikni rivojlantirishga alohida e‘tibor qaratildi. Bu — mintaqamizda yangi sanoat quvvatlari, ish o‘rinlari va texnologik imkoniyatlar yaratiladi degani.

Shuningdek, biznes vakillarini ustuvor loyihalarini belgilash va ilgari surishga jalb etish uchun “C5+1” va “B5+1” formatlari o‘rtasida muntazam hamkorlikni yo‘lga qo‘yish taklif etildi.

Uchrashuv yakunlari bo‘yicha Markaziy Osiyo mamlakatlari va AQSH o‘rtasidagi hamkorlikning ustuvor yo‘nalishlari belgilangan qo‘shma bayonot imzolandi.

Prezidentimiz “C5+1” muloqoti doirasida “Franklin Templeton” kompaniyasi prezidenti va bosh ijrochi direktori Jenni Jonson, “Wabtec” kompaniyasi direktorlar kengashi raisi va bosh ijrochi direktori Rafael Santana, “Traxys” kompaniyasi bosh ijrochi direktori Mark Kristoffni qabul qildi.

Jenni Jonson xonim bilan muloqotda yirik davlat korxonalarini transformatsiya qilish bo‘yicha bajarilayotgan ishlarning dastlabki natijalari ko‘rib chiqilib, galdagi vazifalar muhokama qilindi. Ikkinchi uchrashuvda “Wabtec” kompaniyasi direktorlar kengashi raisi bilan mamlakatimizda temir yo‘l infratuzilmasi va tranzit salohiyati rivojlanayotganini hisobga olib, lokomotivlar parkini yangilash va kengaytirish masalalari ko‘rib chiqildi. Muhim xomashyo va minerallarni yetkazib berish bo‘yicha jahonning yetakchi kompaniyalaridan biri — “Traxys” kompaniyasi bosh ijrochi direktori bilan o‘zaro manfaatli hamkorlikni yanada kengaytirish masalalari muhokama qilindi.

Kunning eng muhim voqealaridan biri, shubhasiz, Prezidentimizning “C5+1” formatidagi vazirlar uchrashuvi hamda Amerika — O‘zbekiston ishbilarmonlik va investitsiya kengashining ikkinchi yig‘ilishida ishtirok etish uchun mamlakatimizga kelgan AQSH Davlat kotibi Marko Rubioni qabul qilgani bo‘ldi.

Davomi 2-betda

MARKAZIY OSIYO — MAQSADLARI MUSHTARAK YAGONA MAKON

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev 19-oktabr kuni “C5+1” formatidagi uchrashuvda ishtirok etish uchun Samarqand shahriga kelgan mintqa davlatlarining tashqi ishlar vazirlarini qabul qildi.

Tashqi siyosat idoralari rahbarlari bilan mamlakatlarimiz o‘rtasida do‘stlik, yaxshi qo‘shnichilik, strategik sheriklik va ittifoqchilik munosabatlarini yanada mustahkamlashning dolzarb masalalari ko‘rib chiqildi. Mintaqaviy hamkorlik masalalari yuzasidan ham fikr almashildi.

Jumladan, mamlakatimiz yetakchisi Turkmaniston Vazirlar Mahkamasi Raisi o‘rinbosari — tashqi ishlar vaziri Rashid Meredov bilan muloqotda bugun “Markaziy Osiyo +” formati dunyo miqyosida naqadar katta g‘urur bilan yangrayotgani, birgalikda juda ko‘p ishlar qilinayotganiga alohida e‘tibor qaratdi. O‘zbekiston

va Turkmaniston o‘rtasidagi Strategik sheriklik bo‘yicha oliy kengashni namuna sifatida ko‘rsatayotganini ta’kidladi.

O‘z navbatida, Rashid Meredov Samarqanddagi uchrashuvning tarixiy ramziga e‘tibor qaratib, **“Aynan shu shaharda 2015-yil noyabr oyida “C5+1” formatiga asos solingan. Oradan 11 yil o‘tib, yana Samarqandda uchrashayotganimiz biz uchun alohida ahamiyatga ega”**, dedi.

Darhaqiqat, bundan 11 yil avval boshlangan ushbu formatdagi muloqot bugun Markaziy Osiyoning dunyodagi umumiy ovozigacha aylandi.

Qozog‘iston Respublikasi tashqi ishlar vaziri Muxtar Tleuberdi bilan muloqotda esa Prezident Administratsiyalari, parlamentlar, hukumatlar, hududlar va ishbilarmon doiralar darajasidagi faol aloqalar yuksak baholandi. Prezidentimiz **“Hurmatli Qosim-Jomart Kemelevich bilan munosabatlارimiz mutlaqo yangi bosqichga ko‘tarilgan. Hatto eng murakkab masalalarda ham birgalikda to‘g‘ri yechimlar topaymiz”**, dedi.

Qirg‘iz Respublikasi tashqi ishlar vaziri Jeenbek Kulubayev bilan

muloqotda mamlakatlarimizning yaqinlashuvi, iqtisodiy hamkorlik va ittifoqchilik munosabatlariga alohida e‘tibor qaratildi. **“Odamlar biz yildan yilga bir-birimizga tobora yaqinlashib borayotganimizni his qilishi kerak. Bir milliard dollar bu — chegara emas. Agar jiddiy sanoat kooperatsiyasini yo‘lga qo‘ysak, besh milliard dollarlik marraga erishish ham real”**, dedi davlatimiz rahbari.

Muloqotda Prezidentimizning **“Bizga kuchli Qirg‘iziston kerak!”** degan da‘vati yana bir bor yangradi. **“Men o‘shanda buni baralla aytgan edim. Men O‘zbekiston**

Prezidenti sifatida aytaman: bundan o‘zbek xalqi faqat xursand bo‘ladi”, dedi Shavkat Mirziyoyev.

O‘z navbatida, Jeenbek Kulubayev aynan Shavkat Mirziyoyevning siyosiy irodasi tufayli ikki mamlakat munosabatlari ittifoqchilik darajasiga ko‘tarilganini ta’kidladi.

Tojikiston Respublikasi tashqi ishlar vaziri Sirojiddin Muhriddin bilan uchrashuvda O‘zbekiston va Tojikiston chegarasidan ID karta orqali o‘tish tizimini joriy etishni tezlashtirish kerakligi aytili.

Jumladan, **“Prezidentligimning ilk kunlaridanoq Tojikiston bilan**

munosabatlar men uchun alohida ahamiyatga ega bo‘lgan. O‘zingiz bilasiz, biz juda katta ishlarni amalga oshirdik. Ilgari chegaralar yopiq edi. Bugungidek savdo aylanmasi ham, bunday yaqin munosabatlar ham yo‘q edi.

O‘zbekiston va Tojikistonda bir-biri bilan qarindoshlik rishtalari orqali bog‘lanmagan oilaning o‘zi deyarli yo‘q.

ID kartalar orqali chegaradan o‘tish tizimini joriy etishni ham tezlashtirishimiz kerak. Chunki yuk tashish hajmi ortib bormoqda va bu masalani hal qilishga real ehtiyoj mavjud”, dedi davlatimiz rahbari.

www.yuz.uz

yuz.uznews

yuz_official

yuz.uz_news

yuz.uz_news

OʻZBEKISTON — AQSH: KOʻHNA TARIXNING YANGI DAVRI

Boshlanishi 1-betda

Uchrashuvda davlatimiz rahbari Amerika biznesining Oʻzbekistonga qiziqishi tarixiy darajaga koʻtarilganiga alohida eʼtibor qaratar ekan, **“Oʻzbekiston tarixida Amerika biznes hamjamiyatining bunday keng koʻlamdagi ishtiroki ilgari hech qachon boʻlmagan. Biz tarixda yangi sahifa ochyapmiz”**, dedi.

AQSH Davlat kotibi davlatimiz rahbariga AQSH Prezidenti Donald Trampning samimiy salomi va eng ezgu tilaklarini yetkazdi. Marko Rubio Prezident Tramp bilan ikki soat avval gaplashganini, u Shavkat Mirziyoyev bilan avvalgi uchrashuvni iliq xotirlagani va yana koʻrishishni intiqlik bilan kutayotganini yetkazdi.

Uchrashuvda asosiy eʼtibor Oʻzbekiston — AQSH strategik sherikligini yanada mustahkamlash, oliy darajada erishilgan kelishuvlarni izchil amalga oshirish masalalariga qaratildi.

“C5+1” formatidagi navbatdagi vazirlar uchrashuvining yakunlari yuqori baholandi. Siyosat va xavfsizlik, savdo va investitsiyalar, innovatsiya va texnologiyalar, taʼlim va madaniyat kabi ustuvor yoʻnalishlarda ikki tomonlama hamkorlik faollashgani mamnuniyat bilan qayd etildi.

Ikki mamlakat parlamentlari va idoralari oʻrtasida toʻgʻridan toʻgʻri hamda konstruktiv muloqot yoʻlga qoʻyilgan, ishbilarmon doiralar hamda

akademik hamjamiyatning aloqalari kengaymoqda.

Qayd etilganidek, xavfsizlik sohasidagi hamkorlik, avvalo, terrorizm, ekstremizm, narkotik moddalarning noqonuniy aylanmasi va noqonuniy migratsiyaga qarshi kurashish kabi yoʻnalishlarda mustahkamlanmoqda.

Oʻzbekiston va AQSH oʻrtasida Kengaytirilgan strategik sheriklik muloqoti yoʻlga qoʻyilgani ikki tomonlama munosabatlarni rivojlantirishda muhim qadam boʻldi. Uning birinchi yigʻilishi yakunlari boʻyicha qator hujjatlar, jumladan, koinotni tinch maqsadlarda oʻzlashtirish sohasidagi “Artemida” bitimlari imzolandi.

Iqtisodiy hamkorlik strategik sheriklikning asosiy tayanch nuqtalaridan. Yil boshidan buyon oʻzaro tovar ayirboshlash hajmi 35 foiz oshdi. Iqtisodiy hamkorlik dasturi doirasida fuqaro aviatsiyasi, avtomobilsozlik, konchilik, energetika, qishloq xoʻjaligi, raqamlashtirish va moliya sohalarida yirik loyihalar muvaffaqiyatli amalga oshirilmoqda.

Savdo-iqtisodiy va sarmoyaviy hamkorlikni rivojlantirishda Ishbilarmonlik va investitsiya kengashining oʻrni katta ekanini taʼkidlandi. Kengashning Samarqandda oʻtgan yigʻilishi doirasida 12 milliard dollarlik yangi kelishuvlarga erishildi.

Gumanitar sohadagi hamkorlik ham izchil kengaymoqda. Toshkentda Vebster universiteti, Amerika texnologiyalar universiteti va Kolorado konchilik maktabining kompetensiyalar markazi muvaffaqiyatli faoliyat yuritmoqda. Oʻzbekistonga kelayotgan amerikalik sayyohlar soni ham ortib bormoqda.

Tomonlar amaliy hamkorlikni rivojlantirishning yangi istiqbollarini ham belgilab oldi. Strategik ahamiyatga ega muhim mineralar, energetika, transport, sunʼiy intellekt va raqamli texnologiyalar

sohalarida hamkorlikni rivojlantirish uchun ulkan salohiyat mavjud.

Hududlararo aloqalarni rivojlantirish va ishbilarmon doiralar delegatsiyalarining oʻzaro tashrifini yoʻlga qoʻyishga alohida eʼtibor qaratildi.

Xalqaro siyosat va mintaqaviy xavfsizlikning dolzarb masalalari yuzasidan ham atroflicha fikr almashildi.

Ikki mamlakat yetakchilari ishtirokida boʻlib oʻtadigan tadbirlar rejasini va ularni mazmunan boyitish masalalari koʻrib chiqildi.

Prezidentimizning tegishli farmonlari bilan AQSH Davlat kotibi Marko Rubio va AQSH Prezidentining Janubiy va Markaziy Osiyo boʻyicha maxsus vakili Serjio Gor davlat mukofotlari bilan taqdirlandi. Davlatimiz rahbari davlat mukofotlarini oʻz egalariga tantanali topshirdi.

Marko Rubio “Buyuk xizmatlari uchun” ordeni bilan taqdirlandi. Uning Oʻzbekiston va AQSH oʻrtasidagi strategik sheriklikni rivojlantirish, siyosiy-diplomatik, savdo-iqtisodiy va madaniy-gumanitar aloqalarni kengaytirish, Markaziy Osiyoda tinchlik, barqarorlik va izchil taraqqiyotni taʼminlashga qaratilgan saʼy-harakatlarni qoʻllab-quvvatlashga qoʻshgan ulkan hisssasi eʼtirof etildi. Shuningdek, yangi Oʻzbekistonning xalqaro tashabbuslarini ilgari surish, ikki mamlakat xalqlari oʻrtasidagi ishonch va doʻstlikni mustahkamlash yoʻlidagi xizmatlari alohida taʼkidlandi.

Serjio Gor esa Oʻzbekiston va AQSH oʻrtasidagi doʻstona munosabatlarni mus-

tahkamlash hamda strategik sheriklikni kengaytirishga qoʻshgan hisssasi uchun “Doʻstlik” ordeni bilan taqdirlandi. Uning siyosiy muloqotni faollashtirish, ikki tomonlama kelishuvlarni amalga oshirish, amerikalik sarmoyadorlarni jalb etish va qoʻshma loyihalarni ilgari surish borasidagi saʼy-harakatlari, shuningdek, Amerika — Oʻzbekiston ishbilarmonlik va investitsiya kengashi doirasidagi hamkorlikni rivojlantirishdagi xizmatlari eʼtirof etildi.

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyev shu kuni Amerika-Oʻzbekiston ishbilarmonlik va investitsiya kengashining ikkinchi yigʻilishi ochilishida ham ishtirok etdi.

Tadbirda Amerika Qoʻshma Shtatlari Davlat kotibi Marko Rubio, AQSH Prezidentining maxsus vakili Serjio Gor, Amerikaning yetakchi kompaniyalari va banklari vakillari ham qatnashdii.

Davlatimiz rahbari oʻz nutqida Oʻzbekiston va AQSH oʻrtasidagi hamkorlikning yangi imkoniyatlari koʻp asrlar davomida xalqlar, madaniyatlar va savdo yoʻllarini birlashtirib kelgan shahar — Samarqandda muhokama qilinayotgani ramziy maʼnoga ega ekanini taʼkidladi.

“

Ishbilarmonlik va investitsiya kengashining bugungi yigʻilishiga katta tayyorgarlik koʻrilgani qayd etildi. Natijada umumiy qiymati qariyb 12 milliard dollarlik 54 ta kelishuv va istiqbolli tashabbusdan iborat toʻplam shakllantirildi. Ularni amalga oshirish uchun kompleks harakatlar dasturi ishlab chiqiladi.

Bugungi kunda Oʻzbekiston va Amerika oʻrtasidagi munosabatlar sifat jihatidan yangi bosqichga koʻtarilgani, bu, eng avvalo, AQSH Prezidenti Donald Trampning shaxsiy eʼtibori va qoʻllab-quvvatlovi tufayli ekanini qayd etildi.

Mustahkam siyosiy sheriklik asosida iqtisodiy aloqalarni yanada kengaytirish zarurligi taʼkidlandi.

Bu borada qoʻshma loyihalar va tashabbuslarni ilgari surishga salmoqli hissa qoʻshayotgan Amerika — Oʻzbekiston ishbilarmonlik va investitsiya kengashi alohida oʻrin tutadi.

Mamlakatimiz yetakchisi Oʻzbekistonda amalga oshirilayotgan keng koʻlamli islohotlarga toʻxtalib oʻtdi. Iqtisodiyot oʻsib bormoqda, yangi korxonalar ishga tushirilmoqda, ish oʻrinlari yaratilmoqda,

yoshlar uchun taʼlim olish imkoniyatlari kengaymoqda.

Shu bilan birga, sanoatni yanada rivojlantirish va zamonaviy infratuzilmani barpo etish uchun investitsiyalar jalb qilish jarayoni ilgʻor texnologiyalarni joriy etish, bilim va tajriba almashish bilan birga olib borilishi zarurligi taʼkidlandi.

Bu borada AQSH biznesi bilan hamkorlik qilish boʻyicha katta tajriba toʻplangani taʼkidlandi. Bugungi kunda Oʻzbekistonda Amerika sarmoyasi ishtirokidagi yuzlab kompaniyalar faoliyat yuritmoqda. Ular bilan sanoat, energetika, transport, qishloq xoʻjaligi, taʼlim va yangi texnologiyalar sohalarida hamkorlik yoʻlga qoʻyilgan. Ayni paytda Oʻzbekiston kompaniyalari ham AQSH iqtisodiyotiga investitsiya kiritishni boshlamogda.

Muhim mineralarni oʻzlashtirish va chuqur qayta ishlash orqali yuqori texnologik mahsulotlar ishlab chiqarish, zamonaviy va barqaror energetika tizimini rivojlantirish, maʼlumotlarni qayta ishlash markazlarini tashkil etish, sanoat, qishloq xoʻjaligi, taʼlim va davlat boshqaruviga sunʼiy intellekt hamda raqamli yechimlarni

mumkin boʻlgan shart-sharoitlarni yaratish zarur. Oʻzbekistonga kelgan sarmoyador maʼmuriy tartib-taomillarga vaqt sarflamasdan, tezda oʻz biznesini boshlash imkoniyatiga ega boʻlishi lozim.

Bu borada investorlar bilan ishlashda “Plug and Play” tamoyiliga asoslangan yangi yondashuvga oʻtilayotgani taʼkidlandi. Ularga yer maydoni, infratuzilma, ruxsat olish va hujjatlar rasmiylashtirish masalalari hal etilgan tayyor loyihalar taklif etiladi.

Oʻzbekistonlik tadbirkorlar ham hamkor sifatida ishtirok etishi va investitsiyaviy xatarlarning bir qismini oʻz zimmasiga olishi mumkin. Yangi tashkil etilgan Toʻgʻridan toʻgʻri investitsiyalar jamgʻarmasi ham bunday loyihalarda ishtirok etadi.

Keyingi ustuvor vazifa sifatida iqtisodiyotning yangi tarmoqlarini hamda sanoat va texnologiyalar jadal rivojlanishiga xizmat qiladigan yirik markazlarni birgalikda shakllantirish muhimligi qayd etildi. Kengash ikki mamlakat oʻrtasidagi uzoq muddatli iqtisodiy sheriklikning strategik mexanizmiga aylanishi lozimligi taʼkidlandi. Shu munosabat bilan 2035-yilgacha boʻlgan davrga moʻljallangan savdo-investitsiyaviy va texnologik hamkorlik dasturini ishlab chiqish taklif etildi.

Shu bilan birga, kengash yangi tashabbuslarni ishlab chiqish, tizimli toʻsiqlarni bartaraf etish va yirik qoʻshma loyihalarni ilgari surishda muhim oʻrin tutadigan muloqot maydoniga aylanishi lozim.

Amerika — Oʻzbekiston ishbilarmonlik va investitsiya kengashi ikkinchi yigʻilishi ochilishida imzolangan hujjatlarni almashish marosimi ham boʻlib oʻtdi.

Shundan soʻng Prezidentimiz Samarqandga tashrifini yakunlab, Toshkentga qaytib keldi.

Avazbek XUDOYQULOV, “Yangi Oʻzbekiston” muxbiri

“PARVOZLARIMIZ BALAND BOʻLAVERSIN!”

Shukuh

Nargiza ABDULLAYEVA, Xalq deputatlari Samarqand viloyati kengashi deputati, SamDTU davolash ishlari boʻyicha prorektori

Bugungi kunda hudud boy tarixiy merosini koʻz qorachigʻidek asrab-ayaylash va dunyoga tanitish bilan bir qatorda iqtisodiy salohiyatini ham izchil mustahkamlab boryapti. Samarqand yurtimizning eng jadal surʼatlar bilan rivojlanayotgan yirik industrial markazlaridan biriga aylandi.

Soʻnggi yillarda bu yerda ishlab chiqarish korxonalari soni 1,5 barobar, sanoat mahsulotlari hajmi esa 1,7 barobar

Qadim Samarqand — bashariyat tamaddunining beshigi. Buyuk ipak yoʻli markazida joylashgan bu tabarruk zamin asrlar davomida turli madaniyatlar va xalqlarning tarixiy chorrahasi, Sharq bilan Gʻarb oʻrtasida savdo-sotiq, ilm-fan va madaniy-gumanitar aloqalar rivoj topgan koʻprik boʻlib keldi.

koʻpaydi. Eʼtiborlisi, hudud iqtisodiyoti zamon talablariga mos ravishda diversifikatsiya qilinmoqda. Bu esa iqtisodiy oʻsish barqarorligini taʼminlab, tadbirkorlikka keng yoʻl ochish hamda yangi ish oʻrinlari yaratishda muhim omil boʻlyapti.

Oʻtgan davrda viloyat iqtisodiyotiga 12 milliard dollardan ortiq investitsiya jalb etildi. Bu mablagʻ evaziga sanoat, qishloq xoʻjaligi, xizmat koʻrsatish sohasi va zamonaviy infratuzilmani rivojlantirishga qaratilgan oʻnlab yirik loyiha hayotga tatbiq etildi.

Samarqand iqtisodiyoti drayverlaridan biri boʻlgan turizm tarmogʻida ham ulkan yutuqlar qoʻlga kiritilmoqda. Transport, mehmonxona xoʻjaligi va xizmat koʻrsatish tizimi zamon talablari asosida tubdan yangilanishi tufayli Samarqandning tarixiy obidalarini ziyorat qilishga kelayotgan sayyohlar oqimi yildan yilga rekord darajada ortib bormoqda.

Samarqand bugun nafaqat mintaqaviy, balki global miqyosdagi umumbashariy masalalar muhokama qilinadigan, xalqaro muloqotlarning nufuzli markazi sifatida dunyo sahnda tan olinmoqda.

Joriy yilning 19-oktabr kuni bu yerda davlatimiz rahbari Amerika — Oʻzbekiston ishbilarmonlik va investitsiya kengashi yigʻilishida ishtirok etdi va qator ikki tomonlama uchrashuvlar oʻtkazdi.

“Shirin” massivi loyihasi bilan tanishib, uni ilgʻor shaharsozlik tajribasi asosida takomillashtirish, ijtimoiy xizmatlarni koʻpaytirish vazifasini qoʻygan edi.

Bu jarayonda yangi massivni shahar bilan qulay avtotransport aloqalari orqali bogʻlash muhim ahamiyat kasb

“

Loyiha qiymati 310 milliard soʻm boʻlgan koʻprikning uzunligi 780 metr, kengligi 29,8 metr, balandligi esa 2 metrni tashkil etadi. Qatnov qismi 4 tasma, kuniga 25 mingtagacha transport vositasini oʻtkazish quvvatiga ega boʻladi.

kilometrdan 4 kilometrga, yoʻlga ketadigan vaqt esa 30 daqiqaga qisqaradi.

Prezidentimiz bu galgi tashrif chogʻida ushbu yirik inshoot qurilishi bilan yaqindan tanishdi va faollar bilan suhbatlashdi.

“2016-yilda Oʻzbekistonga bor-yoʻgʻi 1 million 200 ming sayyoh kelardi. Hozir Samarqandning oʻziga bir yilda 5 million sayyoh tashrif buyurdi. Qachon biz bunday natijalarni tasavvur qilardik? Albatta, bugun dunyo raqobat asosida rivojlanyapti. Biz ham bu raqobatda oʻz oʻrnimizni mustahkamlashimiz kerak.

Loyihalarni toʻgʻri ishlab chiqsak, logistikani oqilona tashkil etsak, xarajatlarni qisqartiramiz, odamlarimizning uzogʻini yaqin qilamiz. Axir bu shahar odamlar uchun-ku!

Mana shu koʻprik mening orzularimdan biri edi. Bugun bu orzu toʻyobga chiqdi”, dedi Prezidentimiz.

Shunday ekan, barpo etilayotgan koʻprik Samarqandning ertangi taraqqiyotiga xizmat qiladigan muhim infratuzilma loyihasidir.

etadi. Qoradaryo ustidan qurilayotgan koʻprik transport oqimini samarali tashkil etish, harakat xavfsizligini taʼminlash va tirbandliklarni kamaytirishga qaratilgan. U “Shirin” massivini Samarqand shahri hamda xalqaro aeroport bilan bogʻlaydi.

Loyiha qiymati 310 milliard soʻm boʻlgan koʻprikning uzunligi 780 metr, kengligi 29,8 metr, balandligi esa 2 metrni tashkil etadi. Qatnov qismi 4 tasma, kuniga 25 mingtagacha transport vositasini oʻtkazish quvvatiga ega boʻladi.

Yangi obyekt foydalanishga topshirilgach, Shirin shaharchasidan markazgacha boʻlgan masofa 23

MILLATLARARO-TOTUVLIK VA DINIY BAG‘RIKENGLIK XALQIMIZNING BEBAHO BOYLIĞI

Mansur MUSAYEV,
siyosiy fanlar doktori,
professor

Bugun global ziddiyat va beqarorliklar kuchayib borayotgan bir vaqtda tinchlik va osoyishtalikni ta‘minlash har bir davlat oldida turgan dolzarb vazifalardan biriga aylandi. Ayniqsa, mazkur holat mamlakat xavfsizligi va jamiyat barqarorligini ta‘minlashni kechiktirib bo‘lmas vazifa sifatida kun tartibiga qo‘yilmoqda.

Mana shunday sharoitda tinchlik va barqarorlikni ta‘minlash, milliy mustaqillikni asrash hamda uni yanada mustahkamlash tobora dolzarblashib bormoqda.

Qayd etish kerakki, mamlakatimizda millatlararo totuvlikni ta‘minlashning mustahkam huquqiy asoslari yaratilgan. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida fuqarolarning millati, irqi va tilidan qat‘i nazar, qonun oldida tengligi kafolatlangan.

Qolaversa, O‘zbekistonda istiqomat qiluvchi barcha millat va elatlarning tili, urf-odatlari va an‘analarini hurmat qilish hamda rivojlantirish uchun zarur sharoit yaratish davlatning bosh tamoyillaridan biridir. Shu jihatdan olib qaraganda, Konstitutsiyamiz millatlararo totuvlikning naqafat siyosiy, balki huquqiy poydevorini ham belgilab beradi.

Bu tamoyillar ta‘lim tizimida ham yaqqol namoyon bo‘lmoqda. Xususan, umumiy o‘rta ta‘lim maktablarda darslar o‘zbek, qoraqalpoq, rus, tojik, qozoq, qirg‘iz va turkman tillarida o‘tilmoqda.

Yangi O‘zbekistonni barpo etish jarayonida millatlararo totuvlik va bag‘rikenglik muhitini mustahkamlash davlat siyosatining muhim ustuvor yo‘nalishlaridan biriga aylandi. Keyingi yillarda millatlararo totuvlik va bag‘rikenglik muhitini mustahkamlash, o‘zaro do‘stlik va hamjihatlikni qaror toptirish, ko‘p millatli xalqning yagona oila sifatidagi birligini yanada kuchaytirishga qaratilgan tizimli chora-tadbirlar amalga oshirildi.

Xususan, millatlararo munosabatlarni sohasidagi davlat siyosatini tizimli muvofiqlashtirish maqsadida maxsus davlat organi — Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Millatlararo munosabatlarni va xorijdagi vatandoshlar masalalari bo‘yicha qo‘mita samarali faoliyat yuritaypti. U turli millat vakillarining madaniyati, urf-odat va an‘analarini asrab-avaylash hamda rivojlantirishga ko‘maklashmoqda.

Jamiyatda millatlararo totuvlik va bag‘rikenglik muhitini mustahkamlashga qaratilgan ishlarni sifat jihatidan yangi bosqichga olib chiqish maqsadida 30-iyul Xalqlar do‘stligi kuni sifatida belgilandi.

Ushbu sanaga bag‘ishlab “Do‘stlik” haftaligi va “Do‘stlik” xalqaro forum-festivali kabi yirik xalqaro tadbirlar muntazam o‘tkazilmoqda. Shuningdek,

yurtimizda millatlararo do‘stlik va totuvlikni mustahkamlashga munosib hissa qo‘shayotgan fidoyilarni rag‘batlantirish maqsadida “Xalqlar do‘stligi” ko‘krak nishoni ta‘sis etilgan.

Prezidentimiz mustaqilligimizning o‘ttiz besh yilligiga bag‘ishlangan tantanali marosimda kelgusi o‘n yillik biz uchun milliy yuksalish davri bo‘lishini ta‘kidlab, yurtimizda inson qadriini yanada yuksaltiradigan 7 ta milliy dasturni e‘lon qildi.

Albatta, ularning har biri mamlakat hayotining muayyan yo‘nalishini qamrab olgan bo‘lib, yettinchi O‘zbekistonning tinchlik va do‘stlik diyori, bag‘rikeng o‘lka sifatidagi nufuzini har tomonlama yuksaltirishni nazarda tutadi. U yurtimizda qaror topgan millatlararo totuvlik, diniy bag‘rikenglik va ijtimoiy hamjihatlik muhitini asrash va yanada boyitishni maqsad qilgani bilan ahamiyatlidir.

Mamlakatimizda 130 dan ortiq millat va elat, 16 ta diniy konfessiya vakillari o‘zaro ahil va hamjihat hayot kechirmoqda. 157 ta milliy madaniy markaz va 46 ta do‘stlik jamiyati turli millatlar tili, madaniyati va an‘analarini asrashga munosib hissa qo‘shib kelmokda.

Yettinchi milliy dastur ichki taraqqiyot va tashqi siyosat vazifalarining o‘zaro uyg‘unligida namoyon bo‘ladi. Zero, tinchlik va millatlararo totuvlikning mustahkamligi ijtimoiy-iqtisodiy islohotlar uchun barqaror muhitni ta‘minlashga xizmat qiladi.

Sohadagi eng muhim hujjatlardan biri davlatimiz rahbarining 2019-yil 15-noyabrda farmoni bilan tasdiqlangan Millatlararo munosabatlarni sohasida O‘zbekiston Respublikasi davlat siyosati konsepsiyasidir. Ushbu hujjatda millatlararo munosabatlarni uyg‘unlashtirish, fuqarolarning teng huquqliligini ta‘minlash, millat va elatlarning etnik-madaniy o‘ziga xosligini saqlash, jamiyatda millatlararo bag‘rikenglik, totuvlik va tinchlikni mustahkamlash davlat siyosatining muhim maqsadlari sifatida belgilangan.

Konsepsiyada milliy birlikni mustahkamlash, etnik guruhlarining tili, urf-odat va an‘analarini hurmat qilish hamda bag‘rikenglik muhitini rivojlantirish ustuvor vazifalar sifatida tilga olingan. Shu nuqtai nazardan qaraganda, yettinchi milliy dastur mazkur huquqiy-institutsional asoslarni yangi bosqichda takomillashtirishga qaratilgan strategik yo‘nalishdir.

Shu bilan birga, 2021-yil 5-iyulda qabul qilingan “Vijdon erkinligi va diniy tashkilotlar to‘g‘risida”gi qonun ham jamiyatdagi tinchlik va bag‘rikenglik muhitini ta‘minlashning muhim huquqiy asosi bo‘lib xizmat qilmoqda.

Muhimi, dastur O‘zbekistonning tinchlikparvar qiyofasi, yaxshi qo‘shnichilik va o‘zaro manfaatli hamkorlikni uyg‘un rivojlantirishga asoslangan muhim ijtimoiy-siyosiy omil sifatida namoyon bo‘ladi.

Mintaqamiz hamjihatligi, barqarorligi, o‘ziga xosligi bilan xalqaro munosabatlarni tizimida alohida subyekti sifatida tobora mustahkam o‘rin egallamoqda. Natijada mintaqada savdo, investitsiya va transport aloqalari sezilarli darajada kengayib bormoqda. Bu esa qo‘shma investitsiya jamg‘armalari, chegaraldi savdo-sanoat zonalarini va yirik infratuzilma loyihalarini amalga oshirishga zamin yaratmoqda.

Markaziy Osiyo davlat rahbarlarining Maslahat uchrashuvlari o‘zaro ishonch va hamkorlikni kuchaytirmoqda. “Markaziy Osiyo plyus” formatlari esa mintaqadavlatlarining xalqaro hamkorligini yanada kengaytirmoqda. Eng asosiysi, Markaziy Osiyodagi yangi hamkorlik muhiti tinchlik va barqarorlikni mustahkamlab, mintaqaviy taraqqiyotga xizmat qilmoqda. Yaxshi qo‘shnichilik va o‘zaro manfaat esa bu hamkorlikning asosiy tayanchiga aylanmoqda.

Aytish joizki, yettinchi milliy dastur doirasida mamlakat nufuzini yuksaltirishda bag‘rikenglik g‘oyasini ijtimoiy institutlar orqali mustahkamlash muhim ahamiyat kasb etadi. Bag‘rikenglikni jamiyatda barqaror

Yettinchi milliy dastur sharhi

Buyuk o‘zbek yo‘li

qadriyatga aylantirish, eng avvalo, ta‘lim, mahalla, fuqarolik jamiyati institutlari, ommaviy axborot vositalari va madaniy tashkilotlarning o‘zaro tizimli hamkorligi orqali ta‘minlanadi.

Buning uchun ta‘limda millatlararo va madaniyatlararo muloqotni kuchaytirish, yoshlarda turli madaniyatlarga hurmat muhitini shakllantirish, milliy-madaniy markazlar faoliyatini qo‘llab-quvvatlash, ommaviy axborot vositalarida hamjihatlik g‘oyalarini keng yoritish, mahalla va fuqarolik jamiyati hamkorligini rivojlantirish zarur.

Bag‘rikenglik muhitini mustahkamlashda internet va ijtimoiy tarmoqlarda tarqatilyotgan, adovat va nizoni targ‘ib qiluvchi axborotlarga qarshi mediasavodxonlikni oshirish, turli millat va din vakillari o‘rtasida madaniy-gumanitar muloqotni kengaytirish talab etiladi. Albatta, mazkur yondashuvlar madaniyatlararo muloqot, ijtimoiy ishonch va hamjihatlikni kuchaytirishga zamin yaratadi.

Bag‘rikenglikni mustahkamlash oila, ta‘lim, mahalla, fuqarolik jamiyati, OAV va madaniyat muassasalari hamkorligiga tayanadi. Bu yondashuv bag‘rikenglikni tadbir doirasidan chiqarib, jamiyatning kundalik hayotidagi muhim qadriyatga aylantiradi. Shu nuqtai nazardan, dastur doirasida mamlakat nufuzini yuksaltirish “ichki totuvlik — mintaqaviy hamkorlik — xalqaro muloqot” uyg‘unligida namoyon bo‘ladi.

O‘zbekistonning tinchlikparvar davlat sifatidagi nufuzini mustahkamlashda ichki barqarorlik, yaxshi qo‘shnichilik va xalqaro hamkorlik muhim hisoblanadi. Yettinchi milliy dasturda bu maqsadlarga erishishda quyidagi yo‘nalishlar ustuvorlik kasb etadi.

Birinchidan, millatlararo totuvlikni muntazam o‘rganish va ijtimoiy ishonch, bag‘rikenglik hamda hamkorlik darajasini baholash.

Ikkinchidan, yoshlarda madaniyatlararo muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirish va ularni qo‘shma ijtimoiy loyihalarga keng jalb etish.

Uchinchidan, milliy-madaniy markazlar, mahalla va fuqarolik jamiyati institutlari hamkorligini kuchaytirib, ularni muloqot va hamjihatlik maydoniga aylantirish.

To‘rtinchidan, raqamli muhitda bag‘rikenglik madaniyatini rivojlantirish va ijtimoiy keskinlik keltirib chiqaruvchi axborotlarga qarshi mediasavodxonlikni oshirish.

Beshinchidan, “tinchlik va do‘stlik diplomatiyasi”ni madaniy-gumanitar loyihalar, ilmiy anjumanlar, yoshlar forumlari orqali kengaytirish muhimidir. Ayniqsa,

“Prezidentimiz qayd etganidek: “Biz yagona Vatan, yagona xalq bo‘lib, yangi hayot va buyuk kelajagimizni birgalikda barpo etamiz! Ishonchim komil, matonatli, mard va olijanob xalqimiz o‘z oldiga qo‘ygan ulug‘ maqsadlarga albatta yetadi. Vatanimizning oltin davrini, yangi buyuk tarixini albatta barchamiz birgalikda yaratamiz!”.

ilmiy anjumanlar, madaniyat kunlari, talabalar almashinuvi va yoshlar forumlari mamlakatning ijobiy xalqaro qiyofasini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Yettinchi milliy dastur doirasida O‘zbekistonni xalqaro diplomatiyaning muhim markazlaridan biriga aylantirish ko‘p qirrali, ochiq va manfaatdorlik asosida xalqaro hamkorlikni rivojlantirish ustuvor vazifa hisoblanadi. Rasmiy yondashuvlarda ham Markaziy Osiyoda yaxshi qo‘shnichilikni mustahkamlash, xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikni kengaytirish va O‘zbekistonning xalqaro maydondagi rolini oshirish ustuvor vazifalar sifatida belgilangan. Ayniqsa, bu jarayonda iqtisodiy diplomatiya muhim o‘rin tutadi. Savdo va investitsiyalarni kengaytirish, eksporti oshirish, zamonaviy texnologiyalarni jalb etish hamda transport-logistika va sanoat hamkorligini rivojlantirish mamlakat tashqi siyosatining amaliy samaradorligini oshiradi.

O‘zbekistonning ochiq, pragmatik va tinchlikparvar siyosati uzoq muddatli taraqqiyotimizni ta‘minlashga xizmat qilishi bilan ahamiyatlidir. Muhimi, bugun Markaziy Osiyoda ahil qo‘shnichilik, strategik sheriklik va do‘stlik aloqalarini kengaytirishda tarixiy yutuqlarga erishildi.

MDH, Yevropa Ittifoqi, Amerika, Osiyo-Tinch okeani mintaqasi va arab-musulmon dunyosi davlatlari bilan munosabatlarni

yanada mustahkamladi. Sharqiy Yevropa, Afrika va Lotin Amerikasi bilan yangi hamkorlik yo‘nalishlari ochildi. O‘zbekiston bilan diplomatik munosabat o‘rnatgan davlatlar soni qariyb 170 taga yetdi.

Mamlakatimiz 2027-2029-yillarda Qo‘shilmaslik harakatiga ilk marotaba raislik qiladi. Bu esa, o‘z navbatida, yurtimizning xalqaro diplomatiyadagi faolligini yanada oshiradi. O‘zbekistonning dunyodagi 120 dan ortiq davlatni birlashtirgan ushbu global tuzilmaga ilk bor raislik davrida tinchlik, o‘zaro ishonch, bag‘rikenglik va ko‘p tomonlama muloqotni kuchaytirishga qaratilgan tashabbuslarni ilgari surishi rejalashtirilgan.

Shu jihatdan Qo‘shilmaslik harakatiga raislik O‘zbekistonning tinchlikparvar va ochiq tashqi siyosatini namoyon etish, xalqaro muloqotni kengaytirish va global hamkorlikni kuchaytirishga xizmat qiladi.

So‘nggi yillarda “Markaziy Osiyo plyus” formatlari kengayishi mintaqaning xalqaro maydondagi faolligi ortib borayotganini ko‘rsatmoqda. O‘zbekistonning Yevropa Ittifoqi bilan munosabatlari strategik sheriklikning yangi bosqichida rivojlanib bormoqda.

Xususan, 2025-yil oktyarda imzolangan O‘zbekiston — Yevropa Ittifoqi Kengaytirilgan sheriklik bitimi munosabatlarni yangi bosqichga ko‘tardi. Hamkorlik savdo, transport, raqamlashtirish, energetika, “yashil” texnologiyalar va kritik xomashyo kabi yo‘nalishlarni o‘z ichiga olmoqda. O‘zaro hamkorlik eksport-importdan tashqari investitsiya, texnologiya va zamonaviy infratuzilma yo‘nalishlarida ham tobora kengayib bormoqda.

Kengaytirilgan sheriklik bitimi 2026-yildan vaqtincha amalga kiritilib, savdo va investitsiyalarni diversifikatsiyalash hamda iqtisodiy hamkorlikni rivojlantirishda yangi imkoniyatlar ochdi. Transport, energetika, raqamlashtirish va infratuzilma sohalardagi hamkorlik kengayishi, 2026-yilda Yevropa investitsiya bankining Toshkentda mintaqaviy vakolatxona ochishi sheriklikning amaliy ko‘lami ortib borayotganini ko‘rsatmoqda. Umuman olganda, ikki tomonlama strategik sheriklik Yevropa bozorlariga chiqish imkoniyatlarini kengaytirib, O‘zbekistonning tashqi iqtisodiy aloqalarini mustahkamlamoqda.

So‘nggi yillarda Sharqiy Yevropa, Janubi-sharqiy Osiyo, Yaqin Sharq, Afrika va Lotin Amerikasi mamlakatlari bilan siyosiy, iqtisodiy hamda madaniy-gumanitar munosabatlarni ham faollashtirdi.

2025-yilda Slovakiya, Serbiya, Iordaniya va Paragvay bilan yuqori darajadagi muloqotlar ko‘paygani O‘zbekiston tashqi sheriklik geografiyasi kengayib borayotganini namoyon etdi.

Umuman olganda, tashqi aloqalar kengayishi O‘zbekistonga yangi bozor va hamkorlik imkoniyatlarini ochib, xalqaro maydondagi faolligini oshirishga xizmat qilmoqda. Shu bilan birga, global va mintaqaviy xavfsizlik nuqtai nazaridan Afg‘onistonda tinchlik hamda barqarorlikni ta‘minlash muhim ahamiyat kasb etadi. Yon qo‘shnimiz bo‘lgan Afg‘oniston bo‘yicha konstruktiv siyosat qat‘iy davom ettirilmoqda. Afg‘oniston O‘zbekiston tashqi siyosatida muhim o‘rin tutib, uning barqarorligi va taraqqiyoti Markaziy Osiyo xavfsizligi hamda mintaqaviy hamkorlik bilan chambarchas bog‘liq.

Yettinchi milliy dastur tashqi siyosat vazifalaridan tashqari ichki barqarorlik, millatlararo totuvlik va mamlakatning xalqaro nufuzini oshirish hamda hamkorlikni bog‘lovchi muhim strategik yo‘nalish hisoblanadi. Chunki jamiyatda tinchlik va hamjihatlik qanchalik mustahkam bo‘lsa, mamlakatning tashqi siyosatdagi ishonchli va tinchlikparvar qiyofasi shunchalik ortadi. Ahamiyatlisi, ushbu dasturning mazmun-mohiyatida bag‘rikenglik va millatlararo totuvlikni jamiyatning muhim boyligi sifatida asrash, yaxshi qo‘shnichilik va do‘stlik munosabatlarni rivojlantirish, xalqaro hamkorlikni kengaytirishga qaratilgan vazifalar o‘zaro uyg‘unlashtirish.

Mazkur yondashuv ichki barqarorlikni tashqi siyosatning ijtimoiy poydevori, aloqalarni esa mamlakat nufuzini yuksaltirishning muhim omili sifatida namoyon etadi. U mamlakatdagi tinchlik va hamjihatlikni ichki taraqqiyot hamda xalqaro nufuzni mustahkamlash omiliga aylantiradi. Dastur doirasida O‘zbekistonning tinchlik va do‘stlik diyori, bag‘rikeng mamlakat sifatidagi nufuzini yuksaltirishga qaratilgan ishlar, avvalo, jamiyatda o‘zaro ishonch va hamjihatlikni yanada mustahkamlash uchun zamin yaratadi.

Mamlakatda tinchlik, millatlararo totuvlik va bag‘rikenglik muhitining barqarorligi ichki taraqqiyot uchun mustahkam ijtimoiy asos bo‘ladi. Kelgusida bu jarayon xalqaro hamkorlik va madaniy-gumanitar aloqalarni kengaytirish, xorijiy davlatlar bilan ishonchli muloqotni mustahkamlashga yanada ravan yo‘l ochadi. Shuning uchun dastur turli millat vakillari o‘rtasidagi totuvlik va bag‘rikenglik, yoshlarda umuminsoniy qadriyatlarga ehtirom, fuqarolik burchi hamda Vatanga daxldorlik hissinin yuksaltiradi. Eng muhimi, mazkur yo‘nalishdagi ishlar O‘zbekistonning tinchlikparvar davlat sifatidagi xalqaro qiyofasini mustahkamlash bilan birga ichki barqarorlik va taraqqiyotga ham xizmat qiladi.

Shunday ekan, yettinchi milliy dasturni amalga oshirishda tinchlik, do‘stlik, bag‘rikenglik va hamjihatlik qadriyatlarini singdirish, milliy xilma-xillikni asrab-avaylash, fuqarolik birdamligini mustahkamlash va madaniyatlararo muloqotni kuchaytirish muhim yo‘nalishlardan biri sanaladi.

Dasturning strategik ahamiyati shundaki, u tinchlik va do‘stlikni jamiyat barqarorligi hamda mamlakat nufuzini mustahkamlovchi omil sifatida belgilaydi.

Prezidentimiz qayd etganidek: “Biz yagona Vatan, yagona xalq bo‘lib, yangi hayot va buyuk kelajagimizni birgalikda barpo etamiz! Ishonchim komil, matonatli, mard va olijanob xalqimiz o‘z oldiga qo‘ygan ulug‘ maqsadlarga albatta yetadi. Vatanimizning oltin davrini, yangi buyuk tarixini albatta barchamiz birgalikda yaratamiz!”.

Shunday ekan, donishmand xalqimizning bukilmas irodasi kuchi va salohiyatiga tayangan holda yurtimizni yanada farovon, obod qilishda mashaqqatli mehnat, fidoyilik va yuksak mas‘uliyatni his etish strategik vazifamiz ekanini barchamiz teran anglashimiz lozim.

4

JARAYON

2026-yil 20-oktabr, 217-son

Tahsil

Taraqqiyotning eng ishonchli oʻlchovi — uning inson hayotidagi natijasi. Statistikaning vazifasi esa ana shu natijani xolis, aniq va tushunarli raqamlarda koʻrsatishdan iborat.

YANGI OʻZBEKISTON

MILLIY STATISTIKA:

RAQAMLARDA AKS ETGAN TARAQQIYOT

Behzod HAMROYEV,
Milliy statistika
qoʻmitasi raisi

Oʻzbekiston davlat mustaqilligining 35 yilligiga yetib kelar ekan, bosib oʻtilgan yoʻlni baholashda eng xolis manbalardan biri statistikadir. Chunki raqamlar kechagi va bugungi holat oʻrtasidagi farqni aniq koʻrsatadi. Aholi soni, yalpi ichki mahsulot, investitsiya, tashqi savdo, taʼlim, umr davomiyligi, kambagʻallik yoki aholining yashash sharoitiga oid koʻrsatkichlarni bir-biri bilan taqqoslaganda mamlakatda yuz bergan oʻzgarishlar koʻlami yanada yaqqolroq namoyon boʻladi.

Shu maʼnoda, statistika oʻtgan davrning raqamlardagi solnomasigina emas. U bugungi holatni anglash, ertangi vazifalarni toʻgʻri belgilash va qabul qilinayotgan qarorlar natijasini baholash uchun zarur asosdir.

2026-yil 28-avgust kuni davlatimiz mustaqilligining 35 yilligiga bagʻishlangan tantanali marosimda Prezidentimiz mamlakat taraqqiyotining keyingi bosqichi uchun qator yangi marralarni belgilab berdi. Jumladan, iqtisodiyotni yuqori texnologiya va mehnat unumdorligi modeliga oʻtkazish, kelgusi oʻn yilda 450 milliard dollar xorijiy investitsiya jalb etish, 2030-yilga qadar yalpi ichki mahsulot hajmini 300 milliard AQSH dollariga yetkazish hamda sanoatda 2 millionta yuqori daromadli ish oʻrni yaratish vazifalari qayd etildi.

Bu maqsadlarning koʻlamini toʻgʻri tasavvur qilish uchun esa, avvalo, mustaqillik yillarida qanday iqtisodiy va ijtimoiy yoʻl bosib oʻtilganiga nazar tashlash zarur.

Iqtisodiyotning oʻzgacha koʻlami

Mustaqillikning dastlabki yillarida Oʻzbekiston iqtisodiyotining hajmi, tarmoq tarkibi, ishlab chiqarish imkoniyatlari va tashqi bozorlar bilan aloqalari bugungidan mutlaqo boshqacha edi. Oʻtgan 35 yil mobaynida iqtisodiyot nafaqat miqdor jihatidan oʻsdi, balki ichki tuzilishi ham sezilarli darajada oʻzgardi.

2025-yil yakunlariga koʻra, Oʻzbekiston yalpi ichki mahsuloti joriy narxlarda 1849,7 trillion soʻmni tashkil etdi. Real hajm nuqtai nazaridan qaralganda, mamlakat iqtisodiyoti 1991-yildagi darajaga nisbatan qariyb 4,8 baravar, 2016-yildagi koʻrsatkichga nisbatan esa 1,7 baravar oʻsdi.

2026-yilning birinchi yarmi ham iqtisodiy faollik yuqori surʼatda davom etayotganini koʻrsatdi. Yanvar-iyun oylarida yalpi ichki mahsulot 1072,7 trillion soʻmni tashkil etib, oʻtgan yilning shu davridagiga

Oʻttiz besh yil tarix uchun katta davr boʻlmasligi mumkin. Ammo mamlakat hayotida bir avlod ulgʻayishi, iqtisodiyotning yangi qiyofa kasb etishi, shahar va qishloqlar oʻzgarishi, millionlab insonlarning taʼlim olishi, mehnat qilishi va turmush tarzi yangilanishi uchun yetarli vaqt.

nisbatan real hisobda 8,5 foiz oʻsdi. Iqtisodiyot tarmoqlarining yalpi qoʻshilgan qiymati tarkibida xizmatlar sohasi 50,8 foiz, sanoat 26,5 foiz, qishloq, oʻrmon va baliqchilik xoʻjaligi 15 foiz, qurilish esa 7,7 foiz ulushga ega boʻldi.

Bu nisbatlar Oʻzbekiston iqtisodiyotida xizmatlar va sanoatning oʻrni tobora ortib borayotganini koʻrsatadi. Endi iqtisodiy oʻsishning mazmuni faqat ishlab chiqarilgan mahsulot yoki koʻrsatilgan xizmatlar hajmi bilan emas, balki mehnat unumdorligi, texnologiyalar darajasi, yaratilayotgan qoʻshilgan qiymat va ish oʻrinlari sifati bilan ham belgilanadi.

Ayni shu nuqtai nazardan 2030-yilgacha YIMni 300 milliard dollarga yetkazish vazifasi yangi bosqichning miqdoriy marrasi boʻlish bilan birga iqtisodiyotning sifat jihatidan ham yangilanishini taqozo etadi.

Sarmoya — oʻsishning poydevori

Iqtisodiyotning uzoq muddatli oʻsishi investitsiya bilan chambarchas bogʻliq. Yangi korxona, ishlab chiqarish liniyasi, yoʻl, elektr tarmogʻi, uy-joy, maktab yoki shifoxona — bularning barchasi, avvalo, sarmoya talab qiladi.

2025-yilda Oʻzbekistonda asosiy kapitalga oʻzlashtirilgan investitsiya hajmi 603,6 trillion soʻmni tashkil etdi. Real hajm nuqtai nazaridan investitsiyalar 1991-yildagi darajaga nisbatan 14,6 baravar, 2016-yildagiga nisbatan esa qariyb 3,9 baravar oshdi.

Qurilish sohasida xuddi shunday katta oʻzgarish kuzatiladi. Dastlabki maʼlumotlarga koʻra, 2025-yilda respublikada 313,9 trillion soʻmlik qurilish ishlari bajarildi. Ularning real hajmi 1991-yildagiga nisbatan 12,3 baravar, 2016-yildagidan esa 2,5 baravar koʻpaydi.

Bu raqamlar ortida minglab yangi obyektlar, ishlab chiqarish quvvatlari va infratuzilma loyihalari turibdi. Shu bilan birga, keyingi bosqichda investitsiya hajmining oʻzi yetarli koʻrsatkich boʻlib qolmaydi. Kiritilgan sarmoya qancha yangi mahsulot yaratdi, nechta barqaror ish oʻrni paydo qildi, eksport imkoniyatlarini qay darajada kengaytirdi va mehnat unumdorligiga qanday taʼsir koʻrsatdi — investitsiya samaradorligini aynan shu natijalar belgilaydi.

2030-yilgacha va undan keyingi davr uchun belgilangan keng koʻlamli investitsiya vazifalarining ahamiyati ham shunda. Kapital oqimini jalb qilish bilan birga uni yuqori texnologik va yuqori qoʻshilgan qiymat yaratadigan sohalariga yoʻnaltirish iqtisodiyotning yangi modelini shakllantirishda hal qiluvchi omil boʻladi.

Dunyo bozorlari ochilyapti

Oʻzbekiston iqtisodiyotida yuz bergan katta oʻzgarishlarni tashqi savdo koʻrsatkichlarida ham koʻrish mumkin.

2025-yilda Oʻzbekiston tashqi savdo aylanmasi 82,8 milliard AQSH dollarini tashkil etdi. Bu koʻrsatkich 1991-yildagi 3,3 milliard dollarga nisbatan qariyb 25 baravar, 2016-yildagi 24,2 milliard dollarga nisbatan esa 3,4 baravar koʻpaygan. Shundan eksport 34,25 milliard, import esa 48,52 milliard AQSH dollarini tashkil etdi.

Bugun Oʻzbekiston dunyoning 200 dan ziyod mamlakati bilan savdo aloqalariga ega.

Biroq zamonaviy iqtisodiyotda tashqi savdoning umumiy hajmi bilan cheklanib qolish mumkin emas. Mamlakat uchun eksportda yuqori qoʻshilgan qiymatli mahsulotlar ulushi ortishi, tashqi bozorlarga tayyor mahsulot va zamonaviy xizmatlar bilan chiqish, eksport geografiyasini kengaytirish va sanoat kooperatsiyasini kuchaytirish tobora muhim ahamiyat kasb etmoqda.

20,6 milliondan 38 milliondan ziyod aholigacha

Mustaqillik yillarida Oʻzbekistonning demografik qiyofasi tubdan oʻzgardi. 1991-yil boshida mamlakatning doimiy aholisi 20,6 million edi. 2026-yil 1-yanvar holatiga joriy statistik hisob boʻyicha aholi soni 38 million 236,7 mingga yetdi. Yaʼni oʻtgan 35 yilda Oʻzbekiston aholisi qariyb 17,6 millionga koʻpaydi.

Bu oʻzgarish mamlakat iqtisodiyoti uchun katta mehnat va isteʼmol bozorini shakllantirdi. Ayni vaqtda demografik oʻsish davlat va jamiyat oldiga yangi vazifalarni ham qoʻydi. Millionlab yangi fuqaro uchun taʼlim muassasalari, tibbiy xizmat, uy-joy, transport, muhandislik infratuzilmasi

va munosib ish oʻrinlariga ehtiyoj paydo boʻldi.

Nufus oshgani sari mamlakatning umumiy iqtisodiy koʻrsatkichlarini aholi jon boshiga toʻgʻri keladigan koʻrsatkichlar bilan birga baholashning ahamiyati ham ortib boradi. Chunki iqtisodiy taraqqiyotning eng muhim natijasi uning inson hayotida qanday aks etayotgani bilan belgilanadi.

Imkoniyatlarning kengayishi

Mustaqillik yillarida aholining taʼlim olish imkoniyatlari sezilarli darajada kengaydi. 1991/1992-oʻquv yilida respublikada 8557 ta, 2016/2017-oʻquv yilida 9719 ta umumtaʼlim muassasasi faoliyat yuritgan boʻlsa, 2025/2026-oʻquv yili boshida ularning soni 11 ming 118 taga yetdi.

Oliy taʼlim sohasidagi oʻzgarish yanada sezilarli. 2025/2026-oʻquv yili boshida Oʻzbekistonda oliy taʼlim tashkilotlari soni filiallar bilan birga 215 taga yetdi. Bu 1991/1992-oʻquv yilidagi 52 taga nisbatan 4,1 baravar, 2016/2017-oʻquv yilidagi 70 taga nisbatan esa 3,1 baravar koʻp.

2025/2026-oʻquv yili boshida oliy taʼlim tashkilotlarida tahsil olayotgan talabalar soni 1 million 535 mingni tashkil qildi. Bu 1991-1992-oʻquv yilidagi 337,4 mingga nisbatan qariyb 4,6 baravar, 2016-2017-oʻquv yilidagi 268,3 mingga nisbatan esa 5,7 baravar oʻsish demakdir.

Ayni jarayon doimo bir xil surʼatda kechmagan. Ayrim davrlarda talabalar soni kamaygan, keyingi yillarda esa oliy taʼlim qamrovi jadal kengaygan. Bu holatning oʻzi ham uzoq muddatli statistikaning ahamiyatini koʻrsatadi: u faqat boshlangʻich va yakuniy natijani emas, oradagi oʻzgarishlarni ham koʻrish imkonini beradi.

Endilikda taʼlim sohasidagi asosiy masala faqat oʻquvchi yoki talabalar soni emas. Taʼlim sifati, bitiruvchilarning kasbiy tayyorgarligi, mehnat bozori talablariga mosligi va ilmiy salohiyat yangi bosqichning muhim mezonlariga aylanmoqda.

Prezidentimizning mustaqillik bayramidagi nutqida 6 yoshli bolalarni tayyorlov guruhlarini bilan toʻliq qamrab olish, texnikumlarda qamrovni 1 million nafarga yetkazish hamda kamida oʻnta universitetni dunyoning mingta yetakchi oliy taʼlim muassasasi qatoriga olib kirish boʻyicha maqsadlar ham bildirildi.

Demak, keyingi bosqichda taʼlim statistikasi qamrov bilan birga sifat va natijadorlikni ham yanada kengroq aks ettirib borishi zarur boʻladi.

Uzoq umr — turmush sifatining muhim mezoni

Jamiyat taraqqiyotini ifodalovchi eng muhim demografik koʻrsatkichlardan biri tugʻilishda kutilayotgan umr davomiyligidir. 1991-yilda Oʻzbekistonda bu koʻrsatkich 66,4 yoshni tashkil etgan boʻlsa, 2025-yilga kelib 75,4 yoshga yetdi. Yaʼni oʻrtadagi farq 9 yilni tashkil qildi.

Bu koʻrsatkich faqat sogʻliqni saqlash tizimi faoliyati natijasi emas. Unga aholi turmush sharoiti, ovqatlanish sifati, daromadlari, mehnat muhiti, tibbiy profilaktika, sanitariya, ekologiya va boshqa koʻplab omillar taʼsir koʻrsatadi.

Shu bois, umr davomiyligi mamlakatdagi ijtimoiy taraqqiyotni umumlashgan holda ifodalaydigan muhim koʻrsatkichlardan biridir.

Davlatimiz rahbari nutqida kelgusi besh yil mobaynida aholi salomatligi bilan bogʻliq davlat xarajatlarini YIMga nisbatan 5 foizga yetkazish vazifasi belgilangani ham sohadagi natijalarni statistik jihatdan yanada keng baholashni taqozo etadi.

Farovonlik uy xoʻjaliklarida ham koʻrinadi

Yirik makroiqtisodiy koʻrsatkichlar mamlakat taraqqiyotining umumiy manzarasini beradi. Lekin aholi turmush sharoitidagi oʻzgarishlarni kundalik hayotga yaqin boʻlgan maʼlumotlarda ham koʻrish mumkin. Masalan, 2010-yilda Oʻzbekistonda bir kishiga oʻrtacha 15 kvadrat metr uy-joy maydoni toʻgʻri kelgan boʻlsa, 2025-yilda mazkur koʻrsatkich 19,2 kvadrat metrga yetgan.

2010-yilda har 100 ta uy xoʻjaligiga oʻrtacha 21 ta yengil avtomobil toʻgʻri kelgan boʻlsa, 2016-yilda bu koʻrsatkich 43 taga, 2025-yilda esa 61 taga yetdi.

Yaʼni 2025-yilda har 100 ta uy xoʻjaligiga toʻgʻri keladigan avtomobillar soni 2010-yildagiga nisbatan qariyb 2,9 baravar, 2016-yildagidan esa 41,9 foiz koʻpaygan.

Uy xoʻjaliklarining maishiy texnika bilan taʼminlanganida ham ijobiy dinamika kuzatiladi. 2000-yilda har 100 ta uy xoʻjaligiga oʻrtacha 86 ta sovitchik va muzlatkich toʻgʻri kelgan boʻlsa, 2025-yilga kelib 124 taga yetdi. Bu aholining uzoq muddat foydalaniladigan maishiy tovarlar bilan taʼminlanganlik darajasi yillar davomida izchil oʻtib borganini koʻrsatadi.

Raqamli texnologiyalarning kundalik hayotga kirib borishi esa yanada jadal kechdi. 2010-yilda har 100 ta uy xoʻjaligiga 145 ta mobil telefon toʻgʻri kelgan boʻlsa, 2016-yilda 246 taga, 2025-yilda esa 359 taga yetdi. Demak, 2025-yilda mazkur koʻrsatkich 2010-yildagiga nisbatan qariyb 2,5 baravar, 2016-yildagidan esa 1,5 baravar koʻpaygan.

Axborot texnologiyalaridan bevosita foydalanish imkoniyatlari kengaymoqda. Uy xoʻjaliklari kuzatuv maʼlumotlariga koʻra, 10 yosh va undan katta aholi orasida kompyuterdan foydalanuvchilar ulushi 2017-yilda 49,1 foiz boʻlgan, 2025-yilda esa 62,1 foizga yetdi. Mobil telefonidan foydalanuvchi 10 yosh va undan katta aholi ulushi esa 2025-yilda 99,3 foiz boʻldi.

Albatta, alohida maishiy koʻrsatkich farovonlik darajasini toʻliq ifodalamaydi. Lekin ular boshqa ijtimoiy va iqtisodiy maʼlumotlar bilan birgalikda aholi hayotida yuz bergan oʻzgarishlarning yana bir qirrasini ochib beradi.

2026-yil: mamlakat haqidagi maʼlumotlar yangilangan yil

2026-yil Oʻzbekiston milliy statistika tizimi tarixida alohida oʻrin tutadi. Mustaqil mamlakatimiz tarixida ilk bor aholi va qishloq xoʻjaligini roʻyxatga olish tadbiri oʻtkazilib, mamlakatning demografik va agrar salohiyati haqida keng qamrovli maʼlumotlar bazasini shakllantirish uchun mustahkam zamin yaratildi.

Roʻyxatga olishning dastlabki natijalariga koʻra, 2026-yil 15-yanvar holatiga Oʻzbekiston aholisi 39 million 47 ming 321 nafarni tashkil etdi. Mazkur tadbirga tayyorgarlik koʻrish va uni oʻtkazish jarayonida 8,2 milliondan ortiq obyektning geolokatsiya maʼlumotlari shakllantirildi.

Bu aholi punktlari, turar joylar, qishloq xoʻjaligi obyektlari va boshqa manzilli birliklarni aniq joylashuvi boʻyicha hisobga olish imkonini berdi. Eng muhimi, ushbu maʼlumotlar kelgusida statistik koʻrsatkichlarni hududlar kesimida yanada aniq shakllantirish va tahlil qilish uchun muhim axborot asosi boʻlib xizmat qiladi.

Roʻyxatga olishning ahamiyati aholi sonini aniqlash bilangina cheklanmaydi. U aholining yosh va jins tarkibi, hududlar boʻyicha joylashuvi, yashash sharoiti, bandligi va boshqa ijtimoiy-demografik xususiyatlari, shuningdek, qishloq xoʻjaligi resurslari toʻgʻrisidagi maʼlumotlarni yangilash imkonini beradi. Bu esa mamlakat va uning har bir hududi haqidagi statistik tasavvurni yanada toʻliq va aniq shakllantirishga xizmat qiladi.

Roʻyxatga olish natijalaridan davlat va hududiy dasturlarni ishlab chiqish, infratuzilma obyektlarini joylashtirish, maktablar va tibbiyot muassasalariga ehtiyojni baholash, bandlik va ijtimoiy himoya choralarini manzilli rejalashtirish,

shuningdek, qishloq xoʻjaligini rivojlantirish boʻyicha qarorlar qabul qilishda foydalanish mumkin. Boshqacha aytganda, maʼlumot qanchalik aniq va batafsil boʻlsa, qabul qilinadigan qarorlar manzilliligi shunchalik ortadi.

Bu yoʻnalishda navbatdagi muhim qadamlar belgilab berilgan. Davlatimiz rahbarining 2026-yil 10-sentabrda farmonida roʻyxatga olish natijalaridan samarali foydalanish, ularni bir martalik axborot sifatida emas, balki muntazam yangilanib boradigan statistik tizimni shakllantirishning muhim manbai sifatida qoʻllash nazarda tutilgan. Xususan, roʻyxatga olish natijalari asosida aholi hamda qishloq xoʻjaligining statistik registrini shakllantirish, ularni tegishli davlat organlari axborot resurslari bilan uygʻunlashtirish va maʼlumotlarni muntazam yangilab borish vazifalari belgilangan.

Natijada roʻyxatga olishda shakllangan katta hajmdagi maʼlumotlar muayyan sanani aks ettiruvchi statistik maʼlumot boʻlib qolmay, aholi va qishloq xoʻjaligidagi oʻzgarishlarni muntazam kuzatish, hududlar rivojini tahlil qilish va kelgusi ehtiyojlarni aniqroq baholashga xizmat qiladigan doimiy axborot manbaiga aylanadi.

Shu jihatdan 2026-yilgi roʻyxatga olish nafaqat mamlakat haqidagi maʼlumotlarni yangilagan yirik statistik tadbir, balki keyingi yillarda qaror qabul qilish uchun yangi va zamonaviy maʼlumotlar bazasini shakllantirgan muhim bosqich boʻldi.

Tizim va rivojlanish uzviyligi

Jamiyat va iqtisodiyot oʻzgargan sari ularni oʻlchaydigan statistika tizimi ham yangilanishi tabiiy.

Prezidentimizning shu yil 10-sentabrda farmoni bilan “Statistikani rivojlantirish — 2030” milliy strategiyasi tasdiqlandi. Strategiya 2026-2030-yillarda rasmiy statistikani modernizatsiyalash, milliy statistika tizimi istirokchilari faoliyatini samarali muvofiqlashtirish, maʼlumotlarning sifati, ishonchilligi va ochiqlikni oshirish hamda ularning foydalanuvchilar uchun amaliy ahamiyatini kuchaytirishga qaratilgan.

Zamonaviy statistika endi faqat korxona va tashkilotlardan hisobot yigʻishga tayanmaydi. Maʼmuriy maʼlumotlar, raqamli axborot tizimlari, muqobil maʼlumot manbalari, geofazoviy maʼlumotlar va yangi statistik usullar tobora katta ahamiyat kasb etmoqda.

Buning sababi aniq: bugun iqtisodiyot va jamiyatdagi jarayonlar ancha tez kechmoqda. Qaror qabul qiluvchilarga ham, biznesga ham, olimlar va jamoatchilikka ham maʼlumotning faqat ishonchli boʻlishi emas, balki oʻz vaqtida, tushunarli va taqqoslash uchun qulay shaklda taqdim etilishi zarur.

SIAT ochiq maʼlumotlar platformasi, statistik jarayonlarni raqamlashtirish, roʻyxatga olish natijalaridan samarali foydalanish va turli axborot manbalarini uygʻunlashtirishga qaratilgan ishlarni ana shu oʻzgarishlarning bir qismidir.

Bugun mamlakat rivojlanishining yangi bosqichida statistikaga talab oʻzgarmoqda. Endi respublika boʻyicha oʻrtacha koʻrsatkichning oʻzi yetarli emas. Qaysi hududda aholi tez oʻsmoqda? Qayerda yangi maktabga ehtiyoj yuqori? Qaysi tumanda ish oʻrinlariga talab koʻproq? Qaysi sohada mehnat unumdorligi tezroq oʻsmoqda? Investitsiyaning qaysi qismi yuqori iqtisodiy natija bermoqda?

Bu savollarga javob qanchalik aniq boʻlsa, qabul qilinadigan qaror shunchalik manzilli boʻladi.

Shu bois, statistikaning bugungi vazifasi faqat natijani qayd etishdan iborat emas. U davlat boshqaruvi, iqtisodiyot va jamiyatning real ehtiyojlarini aniq koʻrsatib beradigan axborot infratuzilmasiga aylanib bormoqda.

Mustaqillikning oʻttiz besh yillik tarixiga raqamlar orqali nazar tashlasak, oʻzgarishlar koʻlami yaqqol koʻrinadi: aholi qariyb ikki baravar koʻpaydi, iqtisodiyotning real hajmi bir necha baravar oʻsdi, investitsiya va qurilish imkoniyatlari kengaydi, tashqi savdo miqyosi butunlay yangi darajaga chiqdi, oliy taʼlimda talabalar soni 1,5 milliondan oshdi, umr davomiyligi sezilarli uzaydi.

Eng muhimi, bu natijalar endi yangi vazifalar uchun boshlangʻich nuqta vazifasini oʻtaydi. 2030-yil uchun belgilangan maqsadlar mamlakatning keyingi taraqqiyot davriga daxldor. Ularning bajarilishi esa yilma-yil, tarmoqma-tarmoq va hududma-hudud aniq statistik maʼlumotlarda aks etib boradi.

Zero, taraqqiyotning eng ishonchli oʻlchovi — uning inson hayotidagi natijasi. Statistikaning vazifasi esa ana shu natijani xolis, aniq va tushunarli raqamlarda koʻrsatishdan iborat.

yuz.uz

yuz_official

yuz.uz_news

yuz.uz_news

O'ZLIGIMIZ TIMSOLINING
OLAM UZRA SADOSIAbdukamol RAHMONOV,
O'zbekiston Yozuvchilar
uyushmasi a'zosi

UNESCOning 2025-yildagi ma'lumotiga ko'ra, dunyoda 8324 ta og'zaki va imo-ishora tili hujjatlashtirilgan bo'lib, ularning taxminan 7000 dan ko'prog'i hozir ham qo'llanadi. Ammo Ethnologue xalqaro tilshunoslik ma'lumotlar bazasi e'lon qilgan ko'rsatkichlarda 3193 ta til yo'qolib ketish xavfi ostida deb baholangan. Demak, Hazrat Alisher Navoiy ta'biri bilan aytganda, til ham, el ham e'tiborni talab qiladi.

Ona tilimiz ham yillar davomida turli vaziyatlarni boshdan kechirdi. Unga nisbatan ko'plab nohaqliklar qilindi. Ayniqsa, sobiq ittifoq davrida qattiq to'siq va siquvlarga duchor bo'ldi. Mustabid tuzum vakillaridan birining tilimizga nisbatan: "Millatni yo'q qilish uchun uni qirish shart emas, uning madaniyatini, san'atini, tilini yo'q qilsang bas, tez orada o'zi tanazzulga uchraydi" degan so'zlari tarixda qoldi.

Ha, ko'p ming yillik masofani bosib, uzoq-uzoqdan shakllanib, rivoj topib kelgan hamda xalqimizning ma'naviyati, ma'rifati, madaniyati va qadriyatlarini bilan bevosita bog'liq bo'lgan tilimiz o'sha kezlarda hukmron mafkuraning tazyiqi ostida og'ir kunlarni boshdan o'tkazdi.

Bu yil o'zbek tiliga davlat tili maqomi berilganining 37 yilligi keng nishonlanmoqda.

Albatta, bu tarix uchun uncha katta muddat emas, ammo o'tgan davrda qonun hujjatlariga muvofiq ona tilimizning mavqeini oshirish, sofligini saqlash, yo'qolib ketgan so'zlarni qayta tiklash hamda bu boradagi qonunchilik hujjatlarini ma'no-mazmunini yosh avlod ongiga singdirish yo'lida ulkan ishlar qilindi.

Tilimizning nufuzi nafaqat xalqimiz orasida, boshqa mamlakatlarda ham oshib bormoqda. Uning jozibasini xorijliklarni matn qilmoqda. Chet ellik mehmonlarning o'zbek tilida so'zlaganini eshitib qolganimizda qalbimiz g'urur-iftixorga to'ladi.

Bu bejiz emas. Ona tilimiz jahonga yuz tutmoqda. Bir necha xorijiy mamlakatda o'zbek tili va madaniyati markazlari ochilmoqda. Jumladan, Qirg'izistonning O'sh davlat universiteti, Qozog'istonning Jumabek Tashenov nomidagi universiteti, Turkiyaning Uludog' va Ordu universitetlari, Yaponiyaning Tokio chet tillar universiteti, Misrdagi Qohira universiteti hamda Dushanbe shahridagi Sotim Ulug'zoda

nomidagi Xalqaro xorijiy tillar universitetida o'zbek tili va madaniyati markazlari tashkil etildi. Shuningdek, Italiyaning Ka-Foskari universitetida "O'zbekiston burchagi" ochilgan bo'lsa, Buyuk Britaniyaning Oksford universitetida o'zbek tili va madaniyatini o'rganishga qaratilgan "Uzbek Studies Programme" dasturi yo'lga qo'yilgan.

Bunday ezu ishlarini Ozarbayjon va boshqa mamlakatlar misolida ham keltirish mumkin. Rasmiy ma'lumotlarga ko'ra, Janubiy Koreya, Xitoy, AQSH, Braziliya, Hindiston, Yaponiya, Germaniya va Fransiya fuqarolari uchun ham "O'zbek maktabi" kurslari yo'lga qo'yilgan. Shuningdek, "Ibrat farzandlari" loyihasi doirasida xorijliklar uchun o'zbek tilini o'rganish imkoniyati yaratilgan.

Qozog'iston, Qirg'iziston, Tojikiston va Afg'onistonda avvaldan o'zbek tilida dars beriladigan maktablarni qo'llab-quvvatlash bilan bir qatorda 2022-yilda O'zbekiston tomonidan Qirg'izistonning Batken viloyati

Samarqandek qishlog'ida 330 o'rinli zamonaviy maktab qurib bitkazildi va jihozlab berildi.

Bundan tashqari, O'sh shahrida ham O'zbekiston mablag'i hisobidan Alisher Navoiy nomidagi maktab bunyod etilgan. Tojikistonning Xatlon viloyati Qubodiyon tumanida esa mamlakatimiz tomonidan zamonaviy maktab qurilib, foydalanishga topshirilgan. Turkiyada ochilgan va O'zbekiston ta'lim dasturlari asosida o'qitiladigan umumta'lim maktabi, shuningdek, Ozarbayjonning Qorabog' hududidagi Fuzuliy shahrida faoliyat boshlagan Mirzo Ulug'bek nomidagi 1-maktab ham ana shunday sa'y-harakatlar mahsuli. Qolaversa, bugun mamlakatimizda ta'lim olayotgan minglab xorijliklar ham o'zbek tilini o'rganishga kirishgan. Bu esa, shubhasiz, Vatanimizning jahon hamjamiyati orasidagi o'rni tobora mustahkamlanib borayotgani, tilimiz dunyo bo'ylab ommalashayotganidan dalolatdir.

O'zbek tiliga
muhabbat

Sen — sevgi tilisan, sen lutf tilisan,
Borlig'iga singgan yurak saslari.
Har kimni bag'ringga ola bilasan,
Qalbida bo'lsa gar sevgi hislari.

Tarixdan kuch olib yuksalding shoyon,
Davlatlar qurgansan, taxtlar ko'rgansan.
Kim aytur bu yo'llar kechgandir oson,
Bu yo'lda jonga-jon qurbon bergansan.

Turkiy she'riyatning shoh asarlari,
Sening qudrating-la kelmish dunyoga.
Bu yurtda navolar topmish Navoiy,
Ishq nurin ulashib har benavoga.

Bir qo'lida qilich, birida qalam,
Shoir Bobur so'z-la yetishdi Haqqa.
Bizda ham u yillar ulug' Xatoiy,
Turkiy so'z sharafin yuksaltdi ko'kka.

Toshlarga o'yilgan bitiklar yitmas,
O'zbekning tilini yozmish ko'ksiga.
Yoritib bu sharaf, bu shon yo'lini,
Har oy-u yilini yozmish ko'ksiga.

Kelajakka umid, ishonch bor toki,
Baqoga eltuvchi bu til bor bo'lsin.
Toki o'zbek bordir, toki bor tili,
El tilga, til elga doim yor bo'lsin.

Intiqom YASHAR,
Ozarbayjon shoiri,
Dunyo yosh turk yozuvchilar birligi raisi

Nurboy JABBOR tarjimas.

QALBLARNING QULFINI OCHGUVCHI TILSIM

Mansur YUNUS,
Davlat siyosati va boshqaruvi
akademiyasi dotsenti,
filologiya fanlari bo'yicha
falsafa doktori,
O'zbekiston Yozuvchilar
uyushmasi a'zosi

Hazrat Alisher Navoiy "Har qanday qalbning qulfini ochadigan tilsim — so'z", deydi. O'zbek tili — xalqimizning ko'p asrlik tarixi, milliy o'zligi va ma'naviy qadriyatlarini o'zida mujassam etgan boy tillardan. Asrlar davomida o'zbek tili turli tarixiy, ijtimoiy va madaniy jarayonlar ta'sirida rivojlanib, bugungi adabiy til darajasiga yetib kelgan. UNESCOning 2025-yilgi ma'lumotida har ikki haftada bir til

Bugun dunyoda 7200 dan ortiq til mavjud. Ular millatlarning taraqqiyoti, muloqot madaniyatiga munosib hissa qo'shib kelmoqda. "Til bilgan — el biladi", deydi dono xalqimiz. Tillar davlatlar o'rtasida muloqot vositasi bo'lib xizmat qiladi. Qalblarga yo'l topadi. Chunki har bir til negizida mo'tabar so'z yashaydi.

yo'qolib borayotgani qayd etilgan. Bunga esa odamlarning oilada va jamiyatda ona tilida muloqot qilish madaniyati kamayib borayotgani sabab bo'layotganini olimlar tadqiq etgan.

Davlat tili — millatning tarixiy xotirasi, ma'naviyati hamda davlat boshqaruvining muhim vositalaridan biri. O'zbek tilining davlat tili sifatidagi mavqei uzoq tarixiy jarayonlar davomida shakllangan. Uning taraqqiyotini mutafakkirlar ijodi, adabiy merosi va til haqidagi qarashlari bilan bog'liq holda ko'rish mumkin.

O'zbek tilining ildizlari qadimgi turkiy tillarga borib taqaladi. Qadimgi turkiy bitiklar, keyinchalik Mahmud Koshg'ariyning "Devonu lug'otit turk" asari turkiy tillarning lug'aviy va grammatik jihatdan boyligini namoyon etadi. Mahmud Koshg'ariy turkiy xalqlarning tili, urf-odati va madaniyati haqida qimmatli ma'lumotlar qoldirdigan.

Til taraqqiyotida Alisher Navoiyning xizmatlari alohida ahamiyatga ega. U "Muhokamat ul-lug'atayn" asarida turkiy va forsiy tillar xususiyatlarini qiyoslab, turkiy tilning badiiy va ilmiy fikrni ifodalashdagi keng imkoniyatlarini

ko'rsatgan. Navoiy ijodi natijasida turkiy adabiy til yuqori darajada rivojlandi va katta adabiy an'anaga ega bo'ldi.

Keyingi davrlarda Mirzo Bobur, Mashrab, Ogahiy, Muqimiy, Furqat kabi ijodkorlar o'z asarlari orqali o'zbek adabiy tilining boyishiga katta hissa qo'shdi. Ularning boy ma'naviy merosi bugun ham tilimizning nufuzi oshishiga xizmat qilib kelmoqda.

Tilimizning bugungi
qiyofasi qadimiy tarix va
taraqqiyot uyg'unligidir.
Ajdodlarimiz yaratgan boy adabiy
meros tilimizning ma'naviy
poydevori bo'lsa, zamonaviy fan,
texnologiya va raqamli muhit
uning yangi taraqqiyot bosqichini
belgilamoqda.

Mutafakkirlar tilni shunchaki aloqa vositasi emas, balki millatning ma'naviy boyligi sifatida ham ko'rgan. Navoiy uchun ona tilining bor jozibasini namoyon

etish muhim vazifa hisoblangan. Mahmud Koshg'ariy esa tilni xalqning axborot vositalari va boshqa sohalaridagi aks ettiruvchi asosiy manba sifatida o'rgangan.

Jadid ma'rifatparvarlari ham til masalasiga katta e'tibor qaratgan. Abdulla Avloniy, Mahmudxo'ja Behbudiy kabi ma'rifatparvarlar xalqning savodxonligini oshirish, ta'limni rivojlantirish va milliy o'zlikni mustahkamlashda ona tilining ahamiyatini ta'kidlagan.

Mustaqillikdan keyin o'zbek tilining davlat boshqaruvi, ta'lim, fan, ommaviy axborot vositalari va boshqa sohalaridagi qo'llanish doirasi yanada kengaydi. O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida o'zbek tilining davlat tili ekanini belgilab qo'yilgan.

Bugungi o'zbek tili an'anaviy adabiy meros bilan zamonaviy texnologiyalarni uyg'unlashtirayotgan, rivojlangan milliy

tildir. U nafaqat kundalik muloqot, adabiyot va san'atda, balki ta'lim, ilm-fan, davlat boshqaruvi, biznes va internet muhitida ham faol qo'llanmoqda. Zamonaviy o'zbek tilida yangi tushunchalarni ifodalovchi ko'plab so'z va terminlar paydo bo'lmoqda. "Raqamli texnologiya", "sun'iy intellekt", "elektron hukumat", "kiberxavfsizlik" kabi tushunchalar tilimizning yangi davr ehtiyojlariga moslashayotganini ko'rsatadi.

O'zbek tili zamonaviy texnologiyalar, internet, ilm-fan va raqamli kommunikatsiya sharoitida rivojlanmoqda. Yangi terminlarning kiritilishi, elektron lug'atlar va til korpuslarining yaratilishi, o'zbek tilidagi raqamli kontentning ko'payishi tilimizning zamonaviy imkoniyatlarini kengaytirmoqda.

Shu bilan birga, davlat tili rivojida bir necha muhim vazifa mavjud. Jumladan, ilm-fan va texnologiya terminologiyasini izchil rivojlantirish, davlat idoralarida adabiy til me'yorlariga rioya qilish, ta'limda o'zbek tilining sifatli o'qitilishini ta'minlash, raqamli texnologiyalarda o'zbek tilini to'laqonli qo'llab-quvvatlash hamda yosh avlodda ona tiliga hurmat va mas'uliyatni kuchaytirish shular jumlasidan.

Tilimizning bugungi qiyofasi qadimiy tarix va taraqqiyot uyg'unligidir. Ajdodlarimiz yaratgan boy adabiy meros tilimizning ma'naviy poydevori bo'lsa, zamonaviy fan, texnologiya va raqamli muhit uning yangi rivojlanish bosqichini belgilamoqda. O'zbek tilini asrash, sofligi va boyligini saqlash bilan birga uni zamonaviy ilm-fan va texnologiyalar tiliga aylantirish har bir avlodning muhim vazifasi.

"Yangi O'zbekiston" va "Правда Востока"
gazetalari tahririyati" DM

MUASSIS:
O'zbekiston Respublikasi
Vazirlar Mahkamasi

Bosh muharrir:

Salim DONIYOROV

Tahririyatga kelgan qo'lyozmalar taqriz qilinmaydi va muallifga qaytarilmaydi.
Gazetaning yetkazib berilishi uchun obunani rasmiylashtirgan tashkilot javobgar.

Gazeta tahririyat kompyuter markazida sahifalandi.
Gazetaning poligrafik jihatdan sifatli chop etilishiga "SHARQ" NMAK mas'ul.

Bosmaxona telefoni: (71) 233-11-07.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi
tomonidan 2020-yil 13-yanvarda 1047-raqam bilan ro'yxatga olingan.
Nashr indeksi — 236. Buyurtma G-1046.

29213 nusxada bosildi.
Hajmi — 3 taboq. Ofset usulida bosilgan. Qog'oz bichimi A2.
Bahosi kelishilgan narxda.

"SHARQ" nashriyot-matbaa aksiyadorlik kompaniyasi bosmaxonasida chop etildi.
Bosmaxona manzili: Toshkent shahri, Buyuk Turon ko'chasi, 41-uy.

Navbatchi muharrir: Jonibek Alijonov
Musahhih: Akbar Qarshiyev
Dizayner: Zafar Ro'ziyev

Manzilimiz:
100060, Toshkent shahri,
Shahrisabz ko'chasi, 85-uy

Qabulxona: (71) 233-56-33
E'lonlar bo'limi: (71) 233-70-98

E-mail: info@yuz.uz
Veb-sayt: www.yuz.uz: (71) 233-47-05

Devonxona va ishonch telefoni:
(71) 233-56-60